

СЕКЦІЯ 3. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО. ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ

Бочан М.І.

студентка V курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

*Науковий керівник: к.ю.н, доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ*

Кравчук В.М.

СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

На сьогоднішній день українське суспільство, у тому числі обрані ним представницькі органи держави, в абсолютній більшості вважають європейську інтеграцію стратегічним напрямком розвитку нації. Європейська інтеграція як процес реформ в усіх сферах нашого життя, як поєднання економічного розвитку з високим соціальним захистом, особистою безпекою і демократичними свободами – це той ідеал, до якого бажать рухатися громадяни України. Тому актуальність досліджень сутності і змісту європейської інтеграції України в умовах нового, якісно відмінного рівня розвитку євроінтеграційних процесів на сучасному етапі, а також пошук шляхів і правових засобів євроінтеграції є безсумнівною.

Європейська інтеграція є предметом наукових пошуків як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Проблемі розуміння європейської інтеграції, визначенню її теоретичної та нормативної основи присвячено значну кількість сучасних досліджень, де аналізуються та оцінюються перспективи євроінтеграції України, здобутки та проблеми, ставлення населення до курсу країни на європейську інтеграцію, етапи євроінтеграції та досвід зарубіжних країн [1, с. 148]. Це роботи Н. Сюр, І. Ткаченка, О. Полторацького, О. Дулеби, Ю. Цирфи, К. Смирнової, І. Тодорова, Г. Мельничук, Л. Криворучко, М. Якуб'як та інших вчених. Втім, напрацювання з цієї проблематики не позбавляють перспективності вивчення великої кількості інших питань, що залишилися поза увагою наукової спільноти.

Метою даної публікації є визначення сучасного розуміння змісту і визначення етапу, на якому перебуває Україна на шляху до євроінтеграції.

В першу чергу, в контексті розкриття даної теми, слід зазначити, що однією із закономірностей світового розвитку є розгортання інтеграційних процесів, які посилюються на зламі тисячоліть, поєднуючись одночасно із дезінтеграційними тенденціями. Помітним є вплив міжнародних інтеграційних процесів на функціонування не лише регіональних міжнародних систем і становлення нового міжнародного порядку, а й окремих суспільств та держав, на їх внутрішню політику, на щоденне життя людей. Головним носієм і виразником таких ідей у Європі сьогодні є Європейський союз, лідерство якого серед провідних інтеграційних організацій світу можна вважати беззаперечним. Євросоюз – це провідний механізм поєднання інтересів переважної більшості європейців у їх прагненні безпеки й процвітання, тож і вибір України, зроблений на користь інтеграції в Європу, є виваженим. Інтеграція в Європу і майбутнє членство в ЄС давно вже стали пріоритетом зовнішньої політики української держави, хоча слід уже говорити про перехід цього питання із розряду суто зовнішньополітичних до таких, які визначають і внутрішньодержавне життя. Інші варіанти утвердження нашої держави на міжнародній арені, як-от: розвиток інтеграційних процесів у рамках СНД, нейтралітет України, створення нового субрегіонального економічного утворення цілком поза зв'язками з ЄС та його країнами-членами хоч і мають право на існування в межах теоретичних розробок, але, як слушно відзначає О. Шаповалова, є мало реальними та недоцільними [2, с. 15-19].

Інтеграція в європейський простір – це не лише фізичне приєднання до тих чи інших європейських чи атлантичних структур, а насамперед творення всередині країни сучасних інституцій, які забезпечуватимуть конкурентоздатність економіки, технологій, предметно-політичних, освітньо-культурних практик. Найважливішою якістю сучасних держав є їх здатність до інноваційного розвитку, яка, у свою чергу, залежить від характеру політичної, економічної, соціальної і ціннісної систем суспільства на його постіндустріальній стадії. Очевидно, що інтеграція України в європейські структури – це не стільки засвоєння зовнішніх форм європейського життя, часом тимчасових і нетривалих, скільки сприйняття культурної та інтелектуальної спадщини, духу творчості, громадянських установок і всього того, що зветься «громадянським суспільством» [3, с. 112-117].

Водночас належить усвідомити, що європейська перспектива – це не лише демократичні традиції, свобода руху ідей, товарів, фінансів тощо, а й насамперед новий рівень відповідальності. Відповідальності за дотримання високих стандартів у багатьох галузях, а надто – за спільне майбутнє, за ту саму спільну ідентичність, яка нині намагається виокремитися із непростої взаємодії різних національних культур. Саме різних, відмінних, незважаючи на їхню подібність, не раз констатовану дослідниками.

Для України європейська інтеграція, зазначає М. Сабан, – це спосіб

модернізації національної економіки, залучення іноземних інвестицій та новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, можливість виходу на внутрішній ринок ЄС [4].

Курс на європейську інтеграцію в Україні закріплений в національному законодавстві, бюджеті, планах роботи всіх органів влади. Міністерство закордонних справ України разом з економічним та юридичним відомствами є провідним партнером Європейського Союзу в його реалізації. Переговорні процеси між Києвом і Брюсселем – осереддя євроінтеграційних зусиль, але вони не вичерпують усього різноманіття зв'язків, покликаних зближувати Західну й Центральну Європу зі Східною, країни ЄС з Україною. Найбільш яскравим прикладом і, водночас, успішним інструментом інтеграції є, безперечно, найстаріша регіональна структура – Центральноєвропейська Ініціатива (ЦЄІ). Гасло ЦЄІ – «Через регіональне співробітництво – до Європейської інтеграції» [5, с. 5-8].

Окремо варто вказати, що багато в чому визначальним для загального стану нашої взаємодії із Заходом, як у минулому, так і нині, є характер українсько-російських зв'язків. Добросусідські відносини між нами створюють своєрідний місток, завдяки якому відбувається плідний діалог європейського та євразійського світів. До припинення ворожнечі, впорядкування й гармонізації відносин українців із росіянами спонукають інтереси цивілізаційного розвитку загалом. Чим кращі будуть відносини Києва з Москвою, тим швидше відбуватиметься європейська інтеграція України. Сьогодні існує гостра потреба надати україно-російським взаєминам європейського прагматизму та відкритості. З моменту «роз'єднання» українці значно виразніше задекларували своє майбутнє в об'єднаній Європі, ніж росіяни. Росія для Європи, як стверджує М. Козловець, була і є „terra incognita”, вельми важлива і стратегічна [6]. Тому для комунікації з нею Європі дуже важливо, щоб Україна стала стратегічним мостом, котрий ретранслював би ідеї Європи на Схід і навпаки. І найголовніше – європейська інтеграція України не спрямована проти Росії. Україна повинна розробити спільну стратегію, щоб Росія скористалася вигодою інтеграції України в ЄС. Бачити в росіянах «інших» – не означає не любити чи не поважати їх, навпаки, це – можливість для спільного взаємодоповнюючого розвитку двох незалежних народів та держав [7, с. 109-114].

На сучасному етапі дедалі частіше ототожнюють процес європейської інтеграції України із підписанням Угоди про асоціацію. Угода про асоціацію між Україною та ЄС є орієнтиром у впровадженні важливих внутрішніх трансформацій в Україні. Угода про Асоціацію містить положення про Глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі (ГВЗВТ). ГВЗВТ забезпечить Україні умови для модернізації її торговельних відносин та для економічного розвитку шляхом відкриття ринків та поступової ліквідації митних тарифів та квот, та всеохоплюючого процесу гармонізації законів, норм та правил у різних

сферах, пов'язаних із торгівлею. Це створить умови для приведення ключових секторів економіки України у відповідність до стандартів ЄС. Економічна частина Угоди про асоціацію вже почала частково діяти з 1 січня 2016 року [8, с. 224-228].

Крім того, європейська перспектива важлива як для України, так і для Європи. Тому потрібна взаємна співпраця. Європейський вибір України – це повернення до нашої національної ідентичності, нагадування того, що є альфою і омегою більше, ніж тисячолітнього нашого історичного шляху від хрещення Русі України і до посткомуністичної доби [6]. Європейська інтеграція Україні дозволить отримати фінансові ресурси для розвитку економіки, підвищити якість життя громадян, поліпшити систему охорони здоров'я, утвердити принцип верховенства права тощо. Угода про асоціацію між Україною та ЄС – це, по суті, шанс модернізації національної економіки.

Список використаних джерел

1. Смирнова К. Європейська інтеграція України: актуальні питання / К. Смирнова // Право України. – 2011. – № 5. – С.148-152.
2. Шаповалова О. Від слів до справи: здобутки та проблеми європейської інтеграції України / О. Шаповалова // Зовнішні справи. – 2012. – № 1. – С.15-19.
3. Кравчук І. Стратегічне планування європейської інтеграції України / І. Кравчук // Право України. – 2008. – № 12. – С.112-117.
4. Сабан М. Про переваги та недоліки інтеграції України до ЄС / М. Сабан. – 07 грудня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uzhgorod.net.ua/news/54495>. – Назва з екрану.
5. Веселовський А. Європейська інтеграція починається в Україні / А. Веселовський // Зовнішні справи. – 2012. – № 1. – С. 5-8.
6. Козловець М. А. Європейська інтеграція і національна ідентичність: український контекст / М. А. Козловець. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_35_14.pdf.
7. Тодоров І.Я. Європейська інтеграція України: природне покликання чи вигадка еліти? / І.Я.Тодоров // Історичні науки. – Наукові праці. – Т. 100. – Вип. 87. – С.109-114.
8. Кушнір Н.О., Дяченко Б.І. Асоціація Україна-ЄС: потенційні вигоди та можливі ризики для економіки України / Н.О. Кушнір, Б.І. Дяченко // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Вип. 2 (43).Серія Економіка. – С. 224-228.